

Oponentský posudek na diplomovou práci

Markéta SLAVÍKOVÁ, *Smíšené sňatky a manželské překážky ve farnosti Dašice v 19. století*, Ústav historických věd FF Univerzity Pardubice, Pardubice 2021.

Diplomová práce Markéty Slavíkové s názvem *Smíšené sňatky a manželské překážky ve farnosti Dašice v 19. století* je zajímavým příspěvkem k problematice uzavírání manželství mezi osobami různého vyznání, které nebyla doposud v našem prostředí věnována dostatečná pozornost, ačkoliv tyto svazky zdaleka nebyly v českých zemích ojedinělé. Základem výzkumu se staly snubní protokoly a doklady ke snubním protokolům, které jsou uloženy v SOKA Pardubice ve fondu Farního úřadu Dašice.

V úvodních kapitolách autorka vhodně představuje pramennou základnu a literaturu k danému tématu, zaměřuje se na sňatek jako důležitý přechodový rituál a detailně se věnuje manželskému právu. Dějiny farnosti Dašice a seznámení se sborem ve Dvakačovicích, k němuž byli příslušní snoubenci helvetského vyznání, pak uzavírají teoretickou část diplomové práce. Ta je dobře koncipovaná a danou problematiku jasně vysvětluje.

Samotný výzkum byl zaměřen na tři oblasti. První nese název *Sňatečnost ve vztahu k hospodářskému a populačnímu vývoji dašické lokality* a s ohledem na metody zpracování se jedná o historikodemografickou analýzu sňatečnosti, kdy je zkoumán počet sňatků, sňatkový věk a sociální původ snoubenců. Tento základní demografický výzkum je doplněn sezónností. Následuje analýza otázek, které byly pokládány snoubencům a svědkům ve snubních protokolech. Třetí část výzkumu pak prezentuje *Konfesijně smíšené sňatky ve farnosti Dašice v 19. století*, přičemž zde autorka na rozdíl od dvou předchozích částí postupuje kvalitativně a seznamuje čtenáře s konkrétními zjištěnými případy.

Není pochyb o tom, že zvolené téma je velmi zajímavé a nosné, čehož si je autorka dobře vědoma. Výzkum je dobře strukturován, kombinace kvantitativních a kvalitativních metod je v tomto případě na místě a ztraktivňuje celý text. Nejslabší částí práce je však samotná analýza sňatečnosti, která přinesla řadu pochybení. Jako zásadní problém vnímám práci s daty. Je škoda, že autorka nevyužívá oficiální sčítání lidu, která reflektují značnou část jí zkoumaného období (např. pro farnost Dašice pracuje v Tab. 2 jen s rokem 1847 a nereflektuje tedy počet obyvatel po celé sledované období, ale v Tab. 3 pouze pro Dvakačovice již ano; není tedy možné se alespoň rámcově zaměřit na dynamiku vývoje zkoumané oblasti). Dále není jasné, z čeho byla vypočítávána hrubá míra sňatečnosti (Tab. 4), protože zde nejsou uvedeny celkové počty obyvatel, což je pro výstupy tohoto typu nutné (Snad přejímána data ze

soupisu duší? Skutečně tam jsou evidováni všichni obyvatelé farnosti?). Rovněž chybí informace o tom, odkud jsou čerpány celozemské údaje. Analýza počtu těhotných nevěst či nevěst s dítětem před uzavřením sňatku ve farnosti Dašice je podána nesrozumitelně (Tab. 8), v případě věkových rozdílů mezi snoubenci (Tab. 13, Tab. 14) je chybně reflektována situace u žen, což zkresluje celkové výsledky a následnou interpretaci.

Autorka se občas nevyhne méně srozumitelné formulaci, která pak nepůsobí zcela přesně (s. 66, 101 *Žena je považována za nejvíce plodnou mezi 20-29 rokem života, maximálně ovšem do 40 let*), či přejímá jazyk pramene, což ve vybraném kontextu není vhodné (s. 61 *dokonce spolu tělesně obcovali*). Nadbytečně se pak jeví případ rodu Kučerových, který je součástí závěru a který nám bez konkrétního dobového zakotvení neřekne, zda například zvolená výchova dětí byla anomálií, či odpovídala aktuálním nařízením. V textu je několikrát zmiňována možnost civilního sňatku (např. s. 7), o kterém autorka uvažuje jako o zajímavé možnosti, jak se vyhnout podmínkám, které byly kladeny katolickou církví při uzavírání smíšeného sňatku. Skutečně se stal civilní sňatek východiskem z této situace?

Práce je logicky strukturovaná, po formální stránce odpovídá požadavkům kladeným na kvalifikační práci tohoto typu, v samotném textu nalezneme minimum chyb (snad jen pozor na psaní procent, je podstatný rozdíl, zda je uvedeno 60%, nebo 60 %). Větší pozornost by si zasloužil poznámkový aparát (není jednotná norma, chybná diakritika v citacích apod.) a grafická vyobrazení, která se (alespoň v elektronické verzi, se kterou jsem pracovala) jevila jako přehnaně velká.

Markéta Slavíková zpracovala velmi zajímavý příspěvkem k doposud málo studované problematice smíšených sňatků, diplomovou práci **doporučuji k obhajobě**, ale vzhledem k výše uvedenému ji hodnotím stupněm **velmi dobře mínus (D)**.

V Přelouči, dne 11. srpna 2021

Mgr. Šárka Nekvapil Jirásková, Ph.D.